

SPOROČILO ZA JAVNOST

Ljubljana, 18. november 2011; Na javni razpravi *Po Gadafiju: Perspektive svobode in demokracije Severne Afrike*, ki ga je Inštitut za strateške in aplikativne študije Novum organiziral skupaj z evropskim poslancem Ivom Vajglom, so visoki gostje in strokovnjaki razpravljali o možnostih ter pasteh svobode in demokracije v Severni Afriki in na Bližnjem vzhodu. Kot je povedal g. Vajgl je zdaj pravi čas za razpravo, inventuro, ko so se dogodki v državah delno že »izdogajali«, a se bodo gotovo tudi nadaljevali. Vajgl tudi pravi, da v predvolilnem obdobju kandidati ne govorijo dovolj o zunanji politiki in kulturi.

V uvodnem govoru je Felicita Medved iz Inštituta Novum predstavila študijo o aktualnem odnosu Evropske unije do Severne Afrike in bližnjega vzhoda. Ga. Medved ugotavlja da Evropska unija v tem času ni našla pravih odgovorov na spremembe in dogajanja »Arabske pomladi«. Kljub novim institucijam evropske zunanje politike in sprejetim programom je pomankanje jasnih skupnih ambicij in ciljev, predvsem v procesih Evropske sosedске politike, kjer so še vedno bolj zasledovani parcialni interesi nekdanjih kolonialnih držav ter osredotočenost na napačne igralce in napačne prednostne naloge še vedno daleč od iskrene skrbi za razvoj demokratičnih institucij, pravnega reda in temeljnih svoboščin v nastajajočih demokracijah..

Dr. Primož Šterbenc je opozoril, da se vse, kar se dogaja v arabskem svetu, ne razvija v pozitivno smer. Kot je dejal, se mu zdi izjemno problematično, da se ustvarja vtis, da stvari v arabskem svetu po začetku množičnih protestov potekajo premočrtno v pozitivni smeri, torej da se uveljavljajo demokracija in človekove pravice.

Šterbenc je spomnil, da množice v Tuniziji in Egiptu niso protestirale samo za človekove pravice in demokracijo ter proti avtokratskim režimom, ampak vsaj v isti meri tudi za večjo socialno pravičnost. Po njegovem mnenju zato verjetno ni naključje, da so protesti najprej izbruhnili v državah, v katerih se je neoliberalna politika uveljavila v največji meri.

Zato ne izključuje možnosti, da se poskuša s poudarjanjem koncepta človekovih pravic skozi stranka vrata pripeljati neoliberalni sistem v tisti del sveta, v katerega doslej ni uspel prodreti. Muslimanski svet, ki šteje 1,6 milijarde ljudi, je namreč po njegovih besedah edini del sveta, v katerega še ni široko in sistemsko prodrli.

Ko sta padla režima v Egiptu in Tuniziji in če bi se ta proces nadaljeval, bi se morda lahko zatresla ta izrazita podrejenost arabske periferije od zahodnega jedra, meni Šterbenc. Vendar ta potencial ni bil izkoriščen in po njegovih besedah v tej smeri ne kaže nič dobro.

Dr. Janez Pirc iz Inštituta za narodnostna vprašanja je izpostavil zgodovinske migracijske tokove iz Severne Afrike proti Evropi ter v nadaljevanju predstavil vlogo Libije kot »tradicionalne migracijske velesile na področju Afrike«. Poudaril je da je Severna Afrika

postala tako migracijsko področje za države podsaharske Afrike, prehodno območje za nadaljevanje poti proti Evropi in migracijsko območje samih držav Severne Afrike v Evropo. Samo letos je iz Libije in delno Tunizije na obalah Evrope pristalo preko 70.000 migrantov iz celotne Severne in Sub-saharske Afrike. Same Afriške države pa so prejele preko 700.000 posameznikov preko notranjih migracijskih tokov. Ključna naloga Evropske unije je, da se po padcu Gadafija osredotoči na same vzroke za migracije in ne toliko na vprašanje varnosti in stabilnosti in parcialnih interesov znotraj Evropske unije.

Direktor Inštituta za za bližnjevzhodne in balkanske študije – IFIMES, mag. Zijad Bećirović je opisal nastajanje Unije za Mediteran, pomen regionalnih odnosov, arabsko-izraelskega konflikta ter vlogo Arabske lige . Po njegovem je Unija za Sredozemlje namenjena uresničevanju francoskih strateških ciljev in članstvo nadomestna možnost za Turčijo, ki ji velike sile EU ne dovolijo priključitve v EU. Dokler ne bodo rešeni ti problemi, tudi Unija za Sredozemlje ne bo imela pomembnejše vloge.

Ivo Vajgl je v zaključku še izpostavil, da je Unija za sredozemlje »mrtvorajeno dete, talec Izraelsko- Palestinskega spora«. Po njegovem si Izrael ne želi dialoga in ni verodostojen partner v mirovnem procesu, Evropska Unija pa se ne poskuša uveljaviti kot dejavni udeleženec mirovnega procesa.

Direktor Inštituta NOVUM je Sebastjan Piki

Inštitut NOVUM

Tržaška 2 | 1000 Ljubljana | Slovenia

T [+386 \(0\)1 4255178](tel:+386014255178) | F [+386 \(0\)1 4255 178](tel:+386014255178) | M [+386 \(0\)31 619305](tel:+386031619305)

Inštitut za strateške in aplikativne študije

Institute for strategic and applicable research